

ЧЕРНОНОГ Раїса Андріївна,

к. філос. н., доцент, доцент кафедри філософії ГМІ НАУ

ЕТИКА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДОБИ: ВІД СВОБОДИ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Сучасний світ став ареною глобальних зрушень, що відбуваються у всіх без винятку, сферах людського буття і у своїй основі намагаються відповісти на об'єктивні виклики часу. Світові трансформаційні процеси, мають всеосяжний характер і викликають появу нових теорій розвитку, поглядів, типів мислення та знань тощо. Все це разом виступає одночасно ознаками і підґрунтям великої системної кризи, що охопила людство з другої половини XX століття. Відповідно до чого інформаційні технології стали незамінним компонентом людського життя.

Аналізуючи проблеми становлення і розвитку інформаційного суспільства, не можливо уникнути питань, які стосуються його впливу на гуманітарну сферу суспільного життя. На сьогодні не існує однастайності серед науковців та широкого кола громадськості стосовно визначення позитивної чи негативної дії сучасних інформаційних і комунікаційних технологій як на окрему людину, так і на розвиток суспільства в цілому. Тому з середини 20 ст. цим питанням почала займатись Генеральна Асамблея Ради ООН, для того щоб сформувати загальне інформаційне суспільство. Було проведено декілька самітів на яких обговорювалися переваги і недоліки такого рішення. Після цього підписано «Женевську Декларацію принципів». Таким чином задача нового тисячоліття була б побудова інформаційного суспільства.

Виконуючи поставлену задачу, ми маємо розуміти, що життя в такому суспільстві несе певну відповідальність, адже приватна сторона нашого життя є недоторкана. І тому інформаційне суспільство повинне спиратися на загальновизнані цінності, піклуватися про загальне благо.

Усі дійові особи інформаційного суспільства повинні сприяти загальному благу, захищати недоторканність приватного життя і особових даних, уживати відповідних дій і запобіжних заходів, визначених законодавством, проти зловмисного використання інформації.

Важливим елементом інформаційного суспільства є Інтернет. Як всім відомо Інтернет – «територія свободи», там можливо знайти будь-яку інформацію – навіть незаконну. На даний момент ЗМІ подає багато інформації пов'язаної з насильством, ненавистю, усіма формами жорстокого поводження з дітьми, відображають расову дискримінацію, а також подають неправдиву інформацію, або якісно завуальовану. Для викладачів і студентів питання про достовірну інформацію в Інтернеті, є

надзвичайно актуальним. Адже як і будь-який студент і викладач більшість матеріалу при підготовці до занять знаходять в Інтернеті. На мою думку, розглядаючи питання про мережеву етику журналістів можна впевнено сказати, що мережева етика журналіста як професійне відгалуження мережевої етики є розділом професійної етики журналіста, стосується його фахової діяльності з використанням комп'ютерних технологій та базується на її принципах, нормах, правилах, аналітичних прийомах і категоріях й водночас має свої особливі етичні вимоги.

Специфіка мережевої етики полягає в тому, що етичні вимоги для кожного Інтернет-видання різні. Але є загальні етичні вимоги, спільні для всіх: ціннісні засади, етичні норми, етикетні правила, відповідальність, регулювання як саморегулювання.

Однією з найнагальніших соціальних проблем ХХ століття було і залишається негативна дія медіа-насильства, особливо на дітей. Трансляція сцен жорстокості і насильства у випусках новин – лише один з небагатьох аспектів цієї проблеми, хоча, поза сумнівом, важливий. Суспільна заклопотаність з приводу медіа-насильства викликана переважно змістом художніх і мультиплікаційних фільмів, а також жорстокими відеоіграми і Інтернет-сайтами.

Такий же вплив відбувається коли діти бавляться в нові комп'ютерні ігри. В основі цих ігор є сцени з використанням зброї та агресивними вбивствами. Дослідження довели, що діти які проводять більше ніж 25 годин в тиждень перед телевізором, або і за он-лайн іграми відчували менше фізіологічне збудження при спогляданні сцен насильства, а також рідше зверталися за допомогою до батьків, у вирішенні дитячих непорозумінь.

Ще одною проблемою новоствореного інформаційного суспільства є вільний доступ до недостовірної інформації. «Всесвітня павутина», яка є частиною системи ЗМІ завдяки представленим у ній мережевим засобам масової інформації, а також електронним версіям традиційних ЗМІ, має набагато більшу аудиторію, ніж будь-які попередні мас-медіа чи навіть континентальне супутникове телебачення. В Інтернеті, так само як і в інших ЗМІ, часто можна зустріти повідомлення, що лише імітують сенсаційність. Крім того, в Інтернеті оприлюднюється багато недостовірної інформації. Практично неможливо відслідкувати, хто є автором тієї чи іншої статті. А відповідно ніхто не несе відповідальності за викладену інформацію. В кожній країні проводяться певні роботи з очистки Інтернету. Україна не стала виключенням. Так з 2005 року провідні українські інтернет-видання виступили з ініціативою «Чистий Інтернет», метою якої є створення мережевої етики, і висунули одну єдину засаду: відповідальність за оприлюднену інформацію в Інтернеті.

Ще здавна людство усвідомило, що володіння достовірною і своєчасною інформацією є запорукою успіху. З початком формування інформаційного простору стало чітко зрозуміло, що інформація може бути не тільки позитивного характеру. Таким чином, ми як викладачі маємо усвідомлювати, що секретом успішного виховання є правильна, дозована подача етичної інформації. Ми маємо зробити все для захищеного, інформованого і етичного «суспільства майбутнього».